

שירותי רווחה הם שירותים שמקבלות אוכלוסיות חלשות, אוכלוסיות נזקקות או אוכלוסיות בסיכון מהמדינה ומהרשויות המקומיות, מארגונים ציבוריים או מארגונים של המגזר השלישי. נושא הרווחה הוא אחד המדדים לבחינת מצבה של החברה בישראל, והוא כולל מידע על הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה, על מקבלי שירותי רווחה (רשומים ובעלי נזקקות מוגדרת במחלקות לשירותים חברתיים ומושמים במסגרות רווחה) ועל אנשים עם מוגבלות. הנתונים מתקבלים ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מהסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועוד.

נתונים נבחרים, 2018

מושמים במסגרות רווחה

מושמים במסגרות רווחה

כ-259 אלף

שיעור המושמים

כ-29 ל-1,000 נפש

שיעור המושמים במסגרות בקהילה

כ-24 ל-1,000 נפש

שיעור המושמים במסגרות חוץ-ביתיות

כ-6 ל-1,000 נפש

אנשים עם מוגבלות

אנשים עם

מוגבלות תפקודית חמורה (הסקר החברתי)

14.1% מבני 20 ומעלה

נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה

כ-24 אלף

לקויי שמיעה בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת

כ-6 אלף

מקבלי שירותי רווחה רשומים במחלקות לשירותים חברתיים

כ-1.2 מיליון

שיעור הרשומים

כ-135 ל-1,000 נפש

בעלי נזקקות מוגדרת במחלקות לשירותים חברתיים

כ-852 אלף

שיעור בעלי הנזקקות

כ-95 ל-1,000 נפש

השיעור בקרב יהודים ואחרים

כ-84 ל-1,000 נפש

השיעור בקרב ערבים

כ-135 ל-1,000 נפש

השיעור הגבוה ביותר של מקבלי שירותי רווחה נמצא באשכול החברתי-כלכלי 3-4:

כ-170 רשומים

וכ-127 בעלי נזקקות

ל-1,000 נפש

הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה

כ-148.2 מיליארד ש"ח

(27.6% מסך ההוצאות)

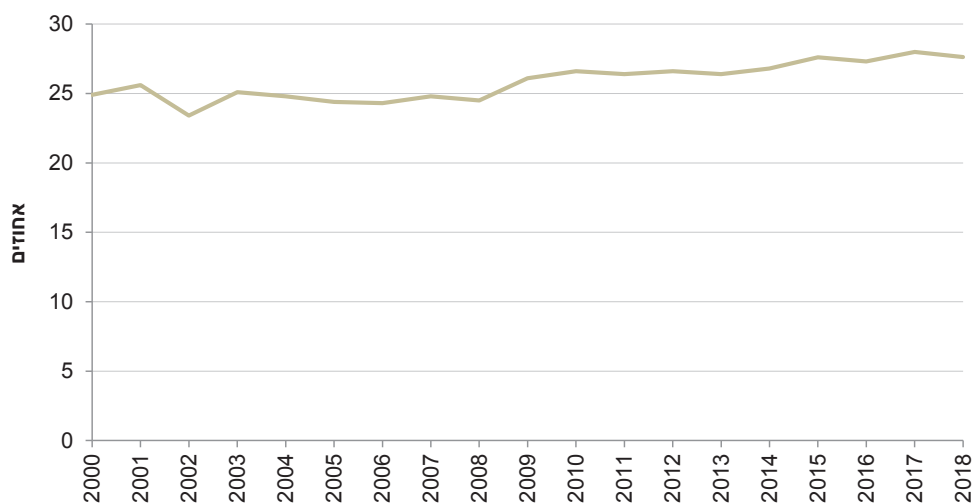
הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה

הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה כוללות את ההוצאות של משרדי הממשלה, של המוסדות הלאומיים, של המוסד לביטוח לאומי, של הרשויות המקומיות ושל מלכ"רים ציבוריים על שירותים וקצבאות בתחומים הקשורים לזקנה (כולל פנסיות של עובדי מדינה), למחלה ולמוגבלות, לשאירים, למשפחה וילדים, לאבטלה, לשיכון, להדרה חברתית ולמחקר ופיתוח בתחום הרווחה (על פי סיווג הוצאות הממשלה לפי מטרה [COFOG] של האו"ם).

בשנת 2018 הסתכמו הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה בכ-148.2 מיליארד ש"ח, שהם 27.6% מסך ההוצאות. בשנת 2008 אחוז הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה היה הנמוך ביותר בעשור האחרון (24.5% מסך ההוצאות), ומשנת 2008 הוא במגמת עלייה. העלייה הגדולה ביותר נרשמה בין 2008 ל-2009 - 1.6% (מ-24.5% ל-26.1%, בהתאמה). העלייה השנייה בגודלה נרשמה בין 2014 ל-2015 - 0.8% (מ-26.8% ל-27.6%, בהתאמה).

הוצאות המגזר הממשלתי לרווחה כאחוז מסך ההוצאות

2018-2000

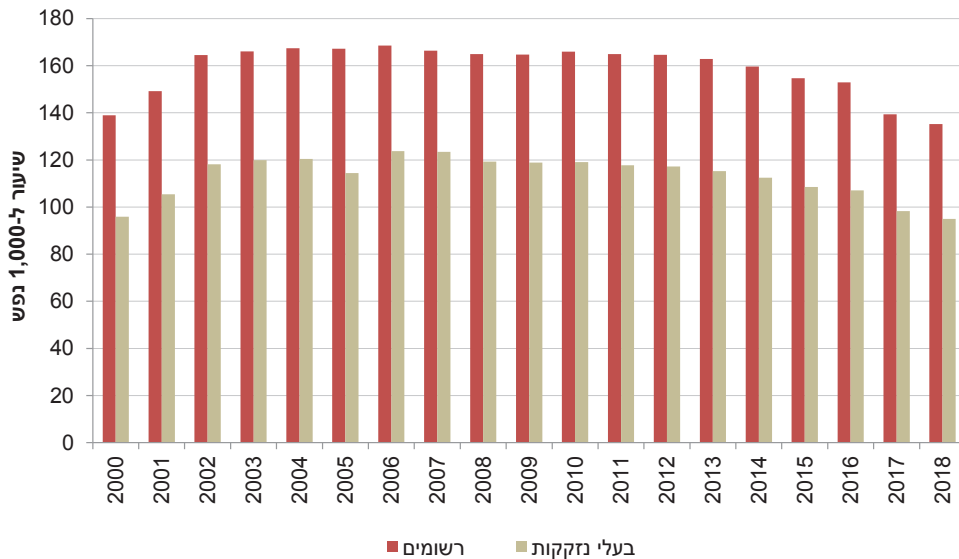
מקבלי שירותי רווחה

משפחות ופרטים במצבי משבר נזקקים לשירותי רווחה מסיבות שונות: מוגבלות, תפקוד לקוי של המשפחה, מצב כלכלי קשה ועוד. לכל משפחה או פרט המקבלים שירות מטעם המחלקות לשירותים חברתיים של משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים נפתח תיק טיפול. התיק יכול להיות משפחתי או פרטני. בתיק משפחתי רשום כל אחד מבני המשפחה, בין שהוגדרה לו נזקקות (הסיבה לפנייה למחלקה) ובין שלא.

רשומים ובעלי נזקקות מוגדרת במחלקות לשירותים חברתיים

בשנת 2018 היו רשומים במחלקות לשירותים חברתיים כ-1.2 מיליון איש, שיעור של כ-135 רשומים ל-1,000 נפש. לכ-852 אלף מכלל הרשומים הוגדרה נזקקות, ושיעורם היה כ-95 ל-1,000 נפש. בשנים 2000-2006 נצפתה מגמת עלייה בשיעור הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים ובשיעור בעלי הנזקקות המוגדרת (להלן: בעלי נזקקות). משנת 2010 החלה ירידה הדרגתית בשיעורים אלו, והיא נמשכה גם בשנת 2018: שיעור של כ-135 רשומים ל-1,000 נפש (לעומת כ-139 ל-1,000 נפש בשנת 2017) ושיעור של כ-95 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש (לעומת כ-98 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש בשנת 2017).

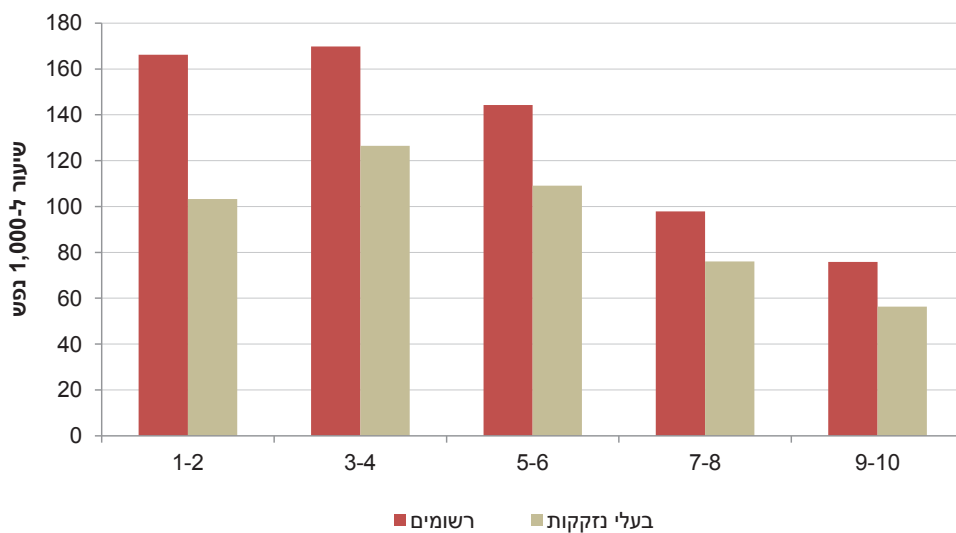
רשומים ובעלי נזקקות במחלקות לשירותים חברתיים 2018-2000

בחלוקה לפי אשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים, נמצא כי בשנת 2018 השיעורים הגבוהים ביותר של רשומים ושל בעלי נזקקות היו בקרב מי שהתגוררו ביישובים השייכים לאשכול חברתי-כלכלי 3-4 (כ-170 ל-1,000 נפש וכ-127 ל-1,000 נפש, בהתאמה). לעומת זאת, השיעורים הנמוכים ביותר של רשומים ושל בעלי נזקקות היו בקרב מי שהתגוררו ביישובים השייכים לאשכול חברתי-כלכלי 9-10, שהוא האשכול הגבוה ביותר (כ-76 ל-1,000 נפש וכ-56 ל-1,000 נפש, בהתאמה).

רשומים ובעלי נזקקות במחלקות לשירותים חברתיים, לפי אשכול חברתי-כלכלי של יישוב המגורים

2018

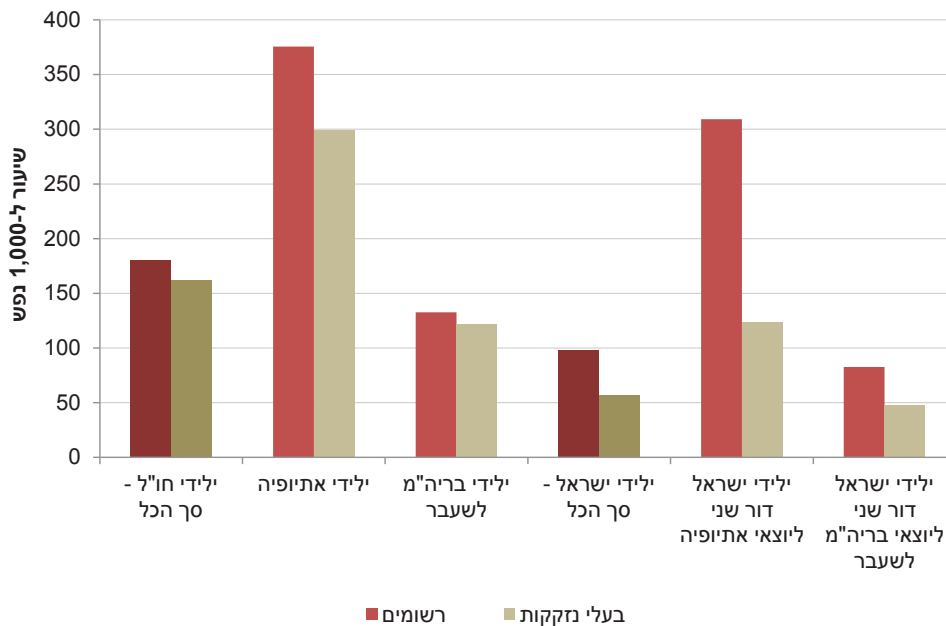
מחלוקה לפי מקום לידה ומוצא (יהודים ואחרים בלבד) עולה כי בקרב ילידי חו"ל שיעור הרשומים בשנת 2018 היה כ-180 ל-1,000 נפש, ושיעור בעלי הנזקקות - כ-163 ל-1,000 נפש. שיעור הרשומים ושיעור בעלי הנזקקות בקרב ילידי אתיופיה (כ-376 רשומים ל-1,000 נפש וכ-299 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש) היו גבוהים פי שניים מהשיעורים בקרב כלל ילידי חו"ל.

בקרב ילידי ישראל היו כ-98 רשומים ל-1,000 נפש וכ-57 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש. בקרב ילידי ישראל שאבותיהם נולדו באתיופיה (דור שני ליוצאי אתיופיה) שיעור הרשומים היה כ-309 ל-1,000 נפש, פי שלושה מהשיעור בקרב ילידי ישראל, ושיעור בעלי הנזקקות היה כ-123 ל-1,000 נפש, פי שניים מהשיעור בקרב ילידי ישראל.

בקרב ילידי בריה"מ לשעבר שיעור הרשומים ושיעור בעלי הנזקקות היו נמוכים מהשיעורים בקרב כלל ילידי חו"ל (כ-133 רשומים ל-1,000 נפש וכ-122 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש, לעומת כ-180 רשומים ל-1,000 נפש וכ-163 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש, בהתאמה). בדומה לכך, בקרב ילידי ישראל שאבותיהם נולדו בבריה"מ לשעבר (דור שני ליוצאי בריה"מ לשעבר) שיעור הרשומים ושיעור בעלי הנזקקות היו נמוכים מהשיעורים בקרב ילידי ישראל (כ-83 רשומים ל-1,000 נפש וכ-47 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש, לעומת כ-98 רשומים ל-1,000 נפש וכ-57 בעלי נזקקות ל-1,000 נפש, בהתאמה).

רשומים ובעלי נזקקות (יהודים ואחרים) במחלקות לשירותים חברתיים, לפי מקום לידה ומוצא

2018

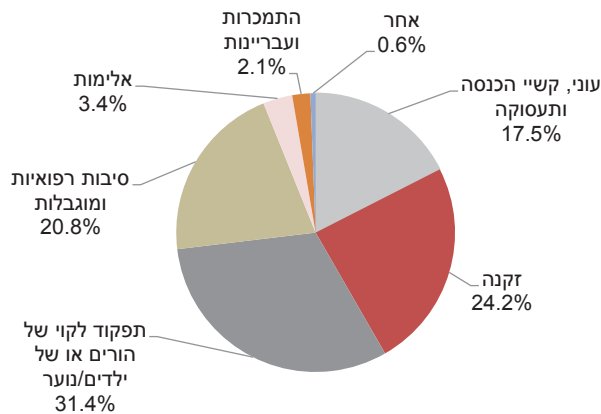
בעלי נזקקות במחלקות לשירותים חברתיים

כאמור, כאשר נפתח במחלקה לשירותים חברתיים תיק טיפול, נרשמת בו הנזקקות (הסיבה לפנייה). העובד הסוציאלי מציין בתיק את הנזקקות הראשית ורשאי לציין גם נזקקות משנית (מתוך רשימה קבועה של 58 נזקקויות).

בשנת 2018 ל-70.3% מכלל הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים הוגדרה נזקקות. בבחינת הנזקקויות הראשיות של הרשומים במחלקות לשירותים חברתיים נמצא כי בדומה לשנת 2017, גם בשנת 2018 הנזקקות הראשית השכיחה ביותר הייתה "תפקוד לקוי של הורים או של ילדים/נוער", והיא הוגדרה ל-31.4% מבעלי הנזקקות. נזקקות זו כוללת בעיות ביחסים שבין הורים לילדים, בעיות בתפקוד האם או האב, חינוך ובעיות התנהגות של ילדים, נערות במצוקה, ילדים נטושים ועוד. הנזקקות הראשית השנייה בשכיחותה הייתה "זקנה", ואחריה "סיבות רפואיות ומוגבלות".

בעלי נזקקות, לפי סוג נזקקות ראשית

2018

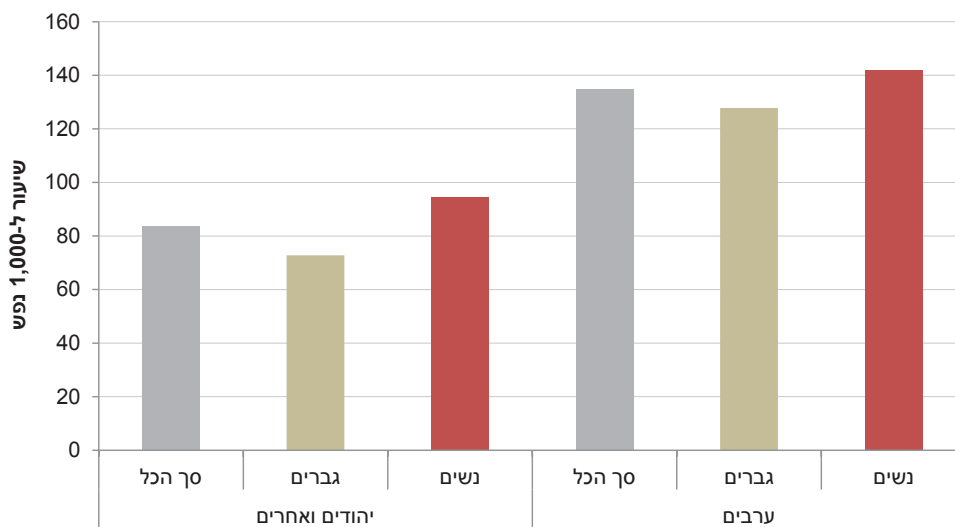

בבחינת שיעור בעלי הנזקקות לפי קבוצת אוכלוסייה ומין אפשר לראות כי בשנת 2018 שיעור בעלי הנזקקות בקרב ערבים היה גבוה מהשיעור בקרב יהודים ואחרים (כ-135 ל-1,000 נפש לעומת כ-84 ל-1,000 נפש, בהתאמה).

שיעור הנשים הערביות בעלות נזקקות (כ-142 ל-1,000 נפש) היה גבוה משיעור הגברים הערבים בעלי נזקקות (כ-128 ל-1,000 נפש), ושיעור הנשים היהודיות והאחרות בעלות נזקקות (כ-95 ל-1,000 נפש) היה גבוה משיעור הגברים היהודים והאחרים בעלי נזקקות (כ-73 ל-1,000 נפש).

בעלי נזקקות, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין 2018

מושמים במסגרות רווחה

נוסף על שירותים המיועדים לאוכלוסייה הנמצאת בטיפול זרוע הרווחה והשירותים החברתיים של המשרד, אשר ניתנים באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות, ישנם שירותים הניתנים ישירות דרך יחידות המשרד באמצעות מסגרות רווחה.

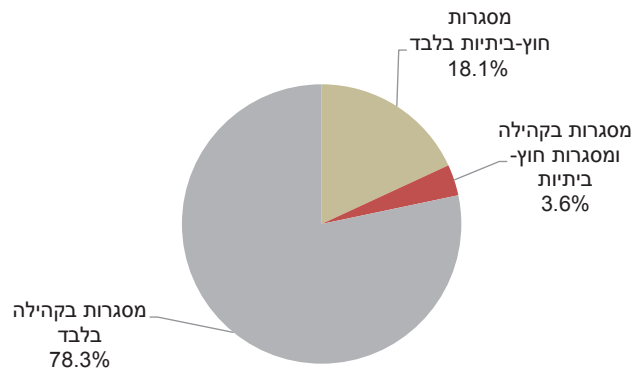
השירותים נחלקים לשני סוגים עיקריים: שירותים בקהילה ושירותים חוץ-ביתיים. השירותים בקהילה מכוונים לתמיכה ולטיפול באוכלוסיות היעד ובמשפחותיהן, ובאמצעותם בן המשפחה הנזקק מתגורר עם משפחתו ומקבל שירותים בקהילה. השירותים החוץ-ביתיים ניתנים לאוכלוסיות שבהן בן המשפחה הנזקק אינו יכול להתגורר עם משפחתו עקב חשיפה שלו או של משפחתו למצבי מצוקה וסכנה.

בשנת 2018 הושמו במסגרות רווחה כ-259 אלף איש, שיעור של כ-29 ל-1,000 נפש. שיעור המושמים במסגרות בקהילה היה גבוה באופן ניכר משיעור המושמים במסגרות חוץ-ביתיות (כ-24 ל-1,000 נפש וכ-6 ל-1,000 נפש, בהתאמה).

78.3% מכלל המושמים (כ-203 אלף) הושמו במסגרות בקהילה בלבד, 18.1% (כ-47 אלף) הושמו במסגרות חוץ-ביתיות בלבד, ו-3.6% (כ-9 אלף) הושמו גם במסגרות בקהילה וגם במסגרות חוץ-ביתיות.

מושמים במסגרות רווחה, לפי סוג מסגרת

2018

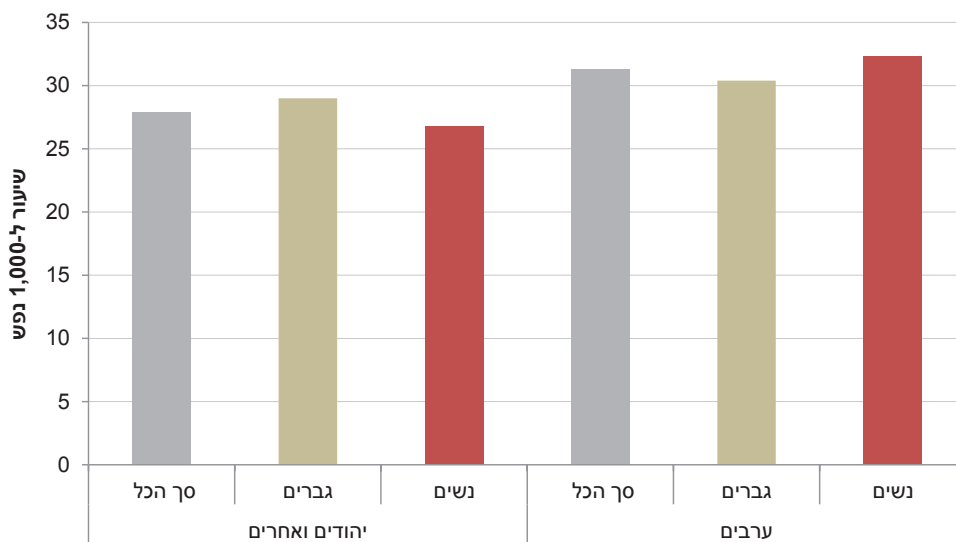

בבחינת שיעור המושמים לפי קבוצת אוכלוסייה ומין נמצא כי בקרב ערבים היה השיעור כ-31 ל-1,000 נפש, ובקרב יהודים ואחרים - כ-28 ל-1,000 נפש.

שיעור הערבים שהושמו במסגרות רווחה, הן גברים (כ-30 ל-1,000 נפש) והן נשים (כ-32 ל-1,000 נפש) היה גבוה משיעור היהודים והאחרים שהושמו במסגרות אלו, הן גברים (כ-29 ל-1,000 נפש) והן נשים (כ-27 ל-1,000 נפש).

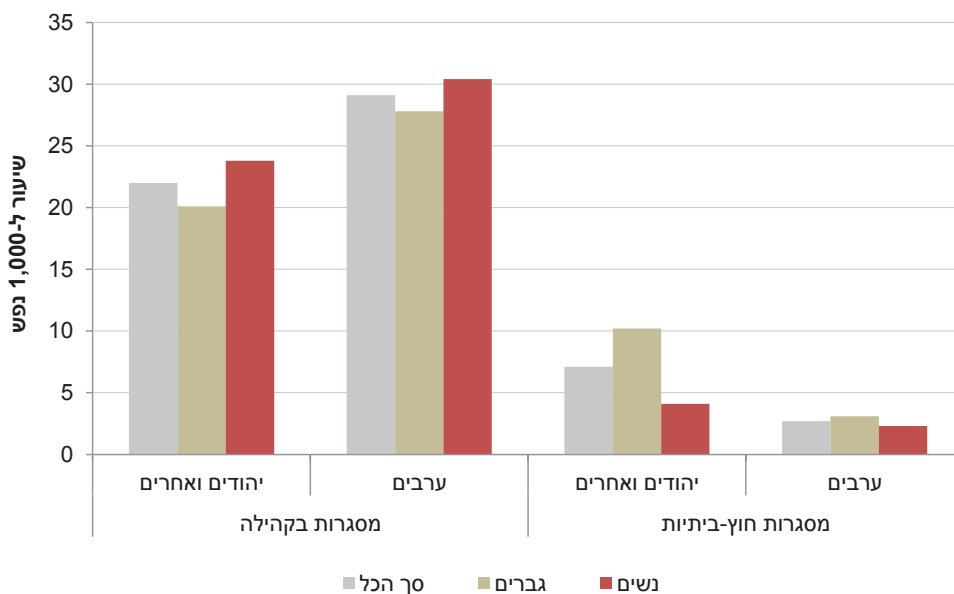
מושמים במסגרות רווחה, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין 2018

בקרב המושמים במסגרות בקהילה שיעור הערבים היה גבוה משיעור היהודים והאחרים (כ-29 ל-1,000 נפש וכ-22 ל-1,000 נפש, בהתאמה), ואילו בקרב המושמים במסגרות חוץ-ביתיות שיעור היהודים והאחרים היה גבוה משיעור הערבים (כ-7 ל-1,000 נפש וכ-3 ל-1,000 נפש, בהתאמה).

בקרב המושמים במסגרות בקהילה שיעור הנשים היה גבוה משיעור הגברים, הן בקרב ערבים (כ-30 ל-1,000 נפש וכ-28 ל-1,000 נפש, בהתאמה) והן בקרב יהודים ואחרים (כ-24 ל-1,000 נפש וכ-20 ל-1,000 נפש, בהתאמה). לעומת זאת, בקרב המושמים במסגרות חוץ-ביתיות שיעור הגברים היה גבוה משיעור הנשים, הן בקרב ערבים (כ-3 ל-1,000 נפש וכ-2 ל-1,000 נפש, בהתאמה) והן בקרב יהודים ואחרים (כ-10 ל-1,000 נפש וכ-4 ל-1,000 נפש, בהתאמה).

מושמים במסגרות בקהילה ומושמים במסגרות חוץ-ביתיות, לפי קבוצת אוכלוסייה ומין 2018

אנשים עם מוגבלות

האגף לשירותי רווחה ושיקום במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים פועל להבטחת שילובם של אנשים עם מוגבלות בתחומי התעסוקה, הדיור, הקהילה והחברה וכן לקידום השתתפות שוויונית ופעילה שלהם בכל תחומי החיים. זאת כדי לאפשר להם לחיות בעצמאות מרבית ובכבוד ולמצות את מלוא יכולתם.

האוכלוסיות שעליהן מופקד משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הן אנשים עם עיוורון או לקות ראייה, אנשים עם חירשות, אנשים עם מוגבלות שכלית-התפתחותית, אנשים עם מוגבלות פיזית, אנשים עם לקות למידה מורכבת וכן אנשים עם אוטיזם.

נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה¹

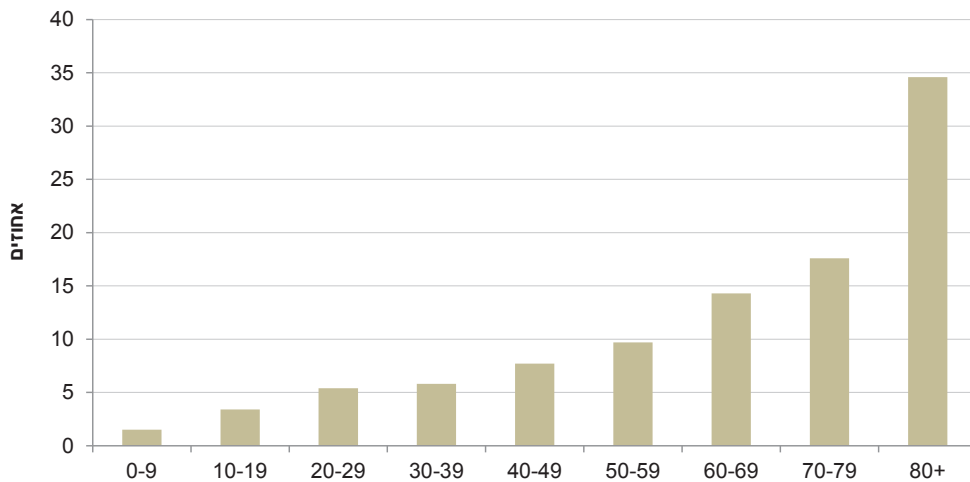
בשנת 2018 היו בישראל 23,777 נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ומהם 1,701 נוספו בשנה זו.

ככל שעולה הגיל, אחוז נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה עולה: 1.5% היו בני 0-9, 7.7% היו בני 40-49, ואילו 34.6% היו בני 80 ומעלה.

נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים,

לפי גיל

2018

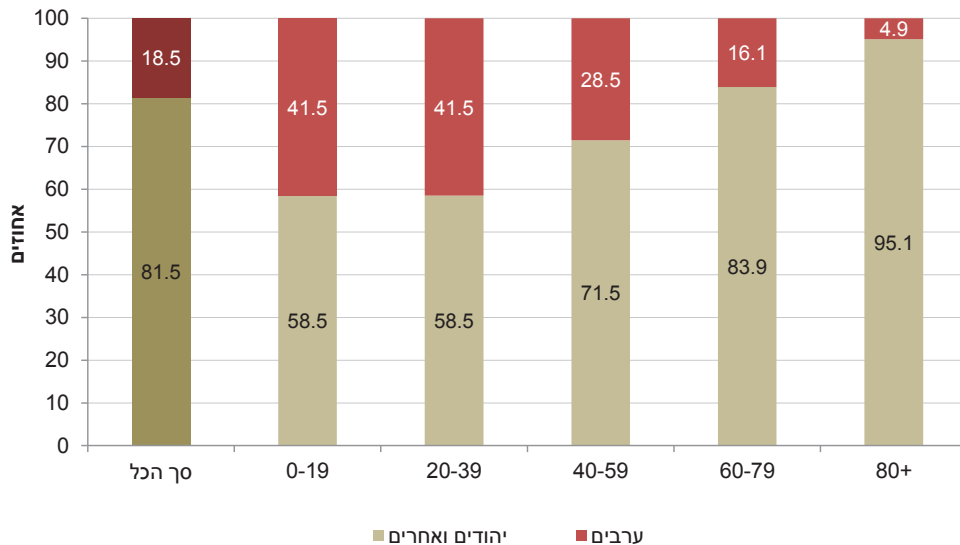

1 מי שמשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הכיר בהם כסובלים מהיעדר ראייה מוחלט או כבעלי חדות ראייה מרבית של 3/60 בעין הטובה (לאחר תיקון הראייה בעזרת משקפיים, ניתוח או השתלה וכדומה) או כבעלי שדה ראייה מרבי של עד 20 מעלות בעין הטובה (לאחר תיקון הראייה בעזרת משקפיים, ניתוח או השתלה וכדומה) לעומת שדה ראייה תקין בהיקף של 180 מעלות.

81.5% מכלל נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה היו יהודים ואחרים, ו-18.5% היו ערבים. אחוז הערבים נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה הולך ויורד עם העלייה בגיל: מכלל נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה בני 0-19 אחוז הערבים עמד על 41.5%, ואילו מכלל נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה בני 80 ומעלה אחוז הערבים היה 4.9% בלבד. לעומת זאת, בקרב היהודים והאחרים נצפתה מגמה הפוכה.

נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, לפי גיל וקבוצת אוכלוסייה

2018

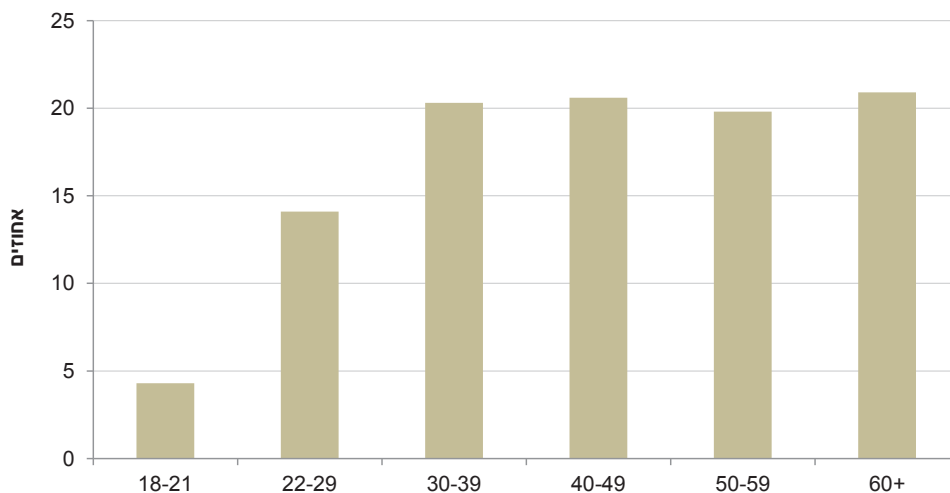

לקויי שמיעה בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת¹

בשנת 2018 איש 6,409 לקויי שמיעה בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, ומהם 143 נוספו בשנה זו. מכלל לקויי השמיעה בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת, 20.9% היו בני 60 ומעלה ו-4.3% היו בני 18-21.

לקויי שמיעה בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, לפי גיל

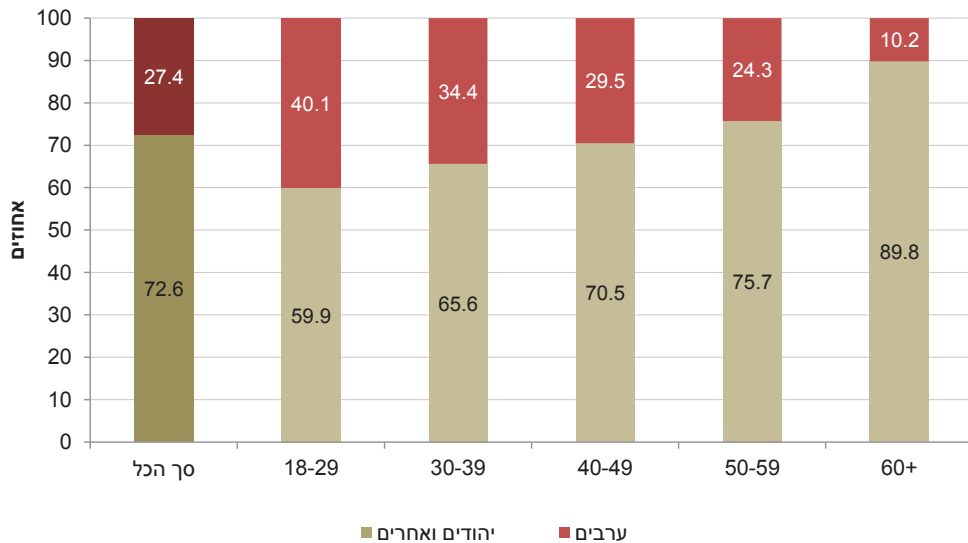
2018

¹ מי שמשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הכיר בהם כבעלי לקות שמיעה של 70 דציבלים ויותר באוזן הטובה, ובתנאי שהלקות אירעה עד גיל 3. זכאות מלאה ניתנת לאדם מגיל 18 ועד גיל פרישה.

מכלל לקויי השמיעה בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת, 72.6% היו יהודים ואחרים ו-27.4% היו ערבים. אחוז הערבים בעלי זכאות מלאה הולך ויורד עם העלייה בגיל: מכלל בעלי הזכאות המלאה שהיו בני 18-29 אחוז הערבים עמד על 40.1%, ואילו מכלל בעלי הזכאות המלאה שהיו בני 60 ומעלה אחוז הערבים היה 10.2% בלבד. לעומת זאת, בקרב היהודים והאחרים נצפתה מגמה הפוכה.

לקויי שמיעה בעלי זכאות מלאה לקבלת שירותי תמיכה בתקשורת
ממשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים,
לפי גיל וקבוצת אוכלוסייה
2018

אנשים עם מוגבלות (הסקר החברתי)

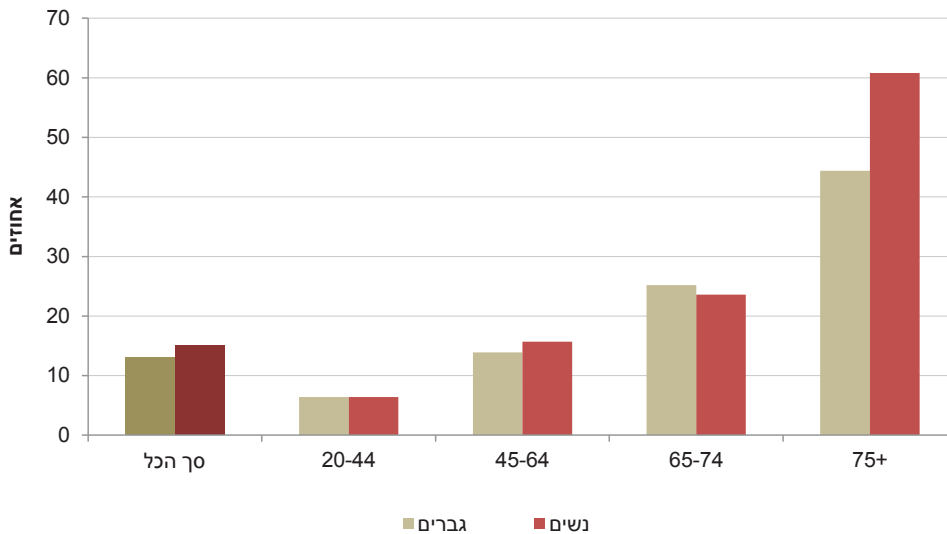
לאנשים עם מוגבלות יש לקות פיזית (עיוורון, לקות ראייה, לקות שמיעה או מוגבלות בתנועה) נפשית או שכלית-התפתחותית, לרבות קוגניטיבית (אוטיזם), קבועה או זמנית, שגורמת להגבלה מהותית בתפקוד בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים (לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות).

לפי הסקר החברתי של הל"ס לשנת 2018, 14.1% מבני 20 ומעלה (כ-786 אלף איש) מוגדרים אנשים עם מוגבלות תפקודית חמורה, כלומר יש להם קושי רב, או שאינם יכולים כלל, לעשות לפחות אחת מהפעולות האלה: לראות, לשמוע, ללכת או לעלות במדרגות, להתלבש או להתרחץ, לזכור או להתרכז (על פי המלצות האו"ם להגדרת מוגבלות).¹

ל-15.1% מהנשים ול-13.0% מהגברים הייתה מוגבלות תפקודית חמורה. האחוז עולה עם הגיל, ולרוב הוא גבוה יותר בקרב נשים מבקרב גברים. האחוז מגיע ל-24.3% בקרב בני 65-74 (25.2% מהגברים ו-23.6% מהנשים) ול-53.5% בקרב בני 75 ומעלה (60.8% מהנשים ו-44.4% מהגברים).

בני 20 ומעלה עם מוגבלות תפקודית חמורה, לפי גיל ומין

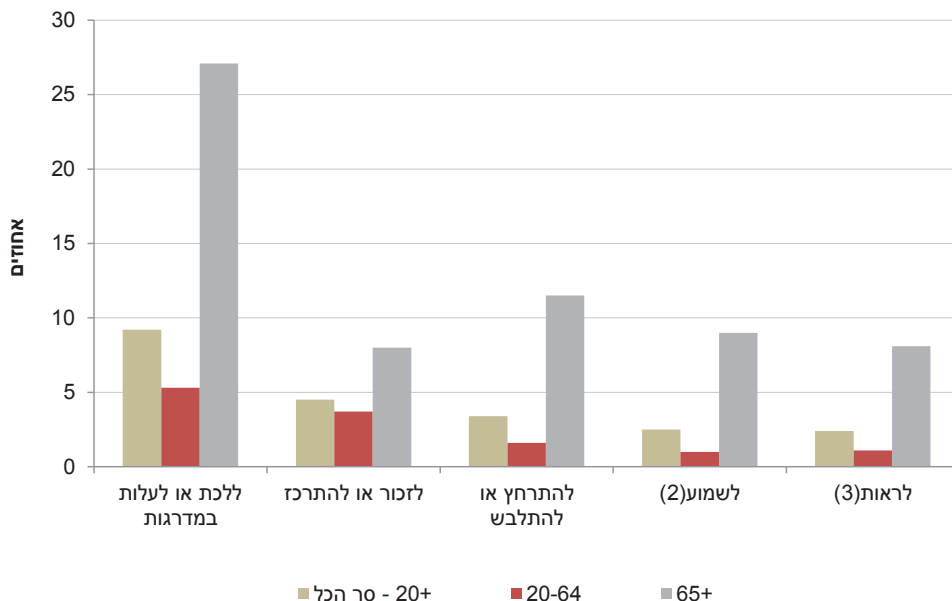
2018

1 אחוז האנשים עם מוגבלות באוכלוסייה גבוה יותר בפועל, כיוון שהנתונים אינם כוללים דיירי מוסדות טיפוליים וסיעודיים, שלא נכללו בסקר, וכן נדגמים שלא יכלו להתראיין לסקר בשל מוגבלותם.

9.2% מכלל בני 20 ומעלה ו-27.1% מבני 65 ומעלה דיווחו כי הם מתקשים מאוד, או שאינם יכולים כלל, ללכת או לעלות במדרגות. 4.5% מבני 20 ומעלה ו-8.0% מבני 65 ומעלה ציינו כי הם מתקשים מאוד, או שאינם יכולים כלל, לזכור או להתרכז. 3.4% מבני 20 ומעלה ו-11.5% מבני 65 ומעלה ציינו כי הם מתקשים מאוד, או שאינם יכולים כלל, להתרחץ או להתלבש. 2.5% מבני 20 ומעלה ו-9.0% מבני 65 ומעלה דיווחו כי הם מתקשים מאוד לשמוע או שאינם שומעים כלל (גם בעזרת מכשיר שמיעה). 2.4% מבני 20 ומעלה ו-8.1% מבני 65 ומעלה ציינו כי הם מתקשים מאוד לראות או שאינם רואים כלל (גם בעזרת משקפיים).

בני 20 ומעלה עם מוגבלות תפקודית חמורה, לפי סוג מוגבלות וגיל 2018⁽¹⁾

- (1) מתקשים מאוד או אינם יכולים כלל לבצע את הפעולות המפורטות בתרשים.
 (2) מתקשים לשמוע גם בעזרת מכשיר שמיעה.
 (3) מתקשים לראות גם בעזרת משקפיים.

למילון המונחים
לנתוני התרשימים
ללוחות השנתיים - רווחה
לעמוד הנושאי - רווחה